

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

30 november 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over projectfinanciering of structurele subsidiering voor het preventieproject van de vzw Amber

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de erkenning van projecten vroegtijdige ouderbegeleiding in kansarme gezinnen

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de legionellabesmetting in een psychiatrisch ziekenhuis in Mortsel

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een kwaliteitsregeling voor huwelijksbureaus

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 30 november 2000

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.09 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over projectfinanciering of structurele subsidiëring voor het preventieproject van de vzw Amber

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de erkenning van projecten vroegtijdige ouderbegeleiding in kansarme gezinnen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Merckx-Van Goey tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over projectfinanciering of structurele subsidiëring van het preventieproject van de vzw Amber, en van mevrouw De Martelaer tot minister Vogels, over de erkenning van projecten voor vroegtijdige ouderbegeleiding in kansarme gezinnen.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb deze vraag om uitleg ingediend op het ogenblik dat een en ander bekend werd over de wijze waarop de integrale jeugdhulpverlening wordt aangepakt. We beschikten toen nog niet over alle documenten met betrekking tot de begroting. Het leek me een goed idee om met de minister van gedachten te wisselen over de manier waarop op dit ogenblik in de sector welzijn en gezondheid al dan niet kansen worden gegeven aan projecten die vanuit de basis groeien en beantwoorden aan de algemene visie die we in onze motie hebben aanbevolen.

Ik volg reeds lang van nabij de werking van de VZW Amber via hun jaarverslagen. Er stelt zich een acuut probleem. De VZW is op twee manieren erkend, enerzijds in de bijzondere jeugdzorg als dienst voor begeleid zelfstandig wonen, en anderzijds als thuisbegeleidingsdienst. In hun praktijk werden ze meermaals geconfronteerd met de vraag naar zeer intensieve begeleiding en ondersteuning van ouders met baby's. Meestal kwam de vraag van de sociale diensten van materniteiten of van verpleegkundigen van Kind en Gezin, die opmerkten dat de situatie van een baby naar hun oordeel zorgwekkend was.

In de meeste gevallen kon Amber niet voor de gevraagde begeleiding instaan. Daarom zijn ze begonnen met de uitbouw van hulpverlening in een projectwerking. Het zou gaan om een intensieve ouderbegeleiding in gezinnen met baby's. Ze zien dit als een intensivering en specialisatie van hun erkende begeleiding. Het project werd financieel gesteund met eenmalige giften.

Om verder te kunnen blijven werken, gingen zij op zoek naar een vaste vorm van subsidie, echter zonder resultaat. Nochtans sluit de inhoud van het project goed aan bij recente beleidsontwikkelingen met betrekking tot integrale hulpverlening. In de strategische planning integrale jeugdhulpverlening wil men hulpverlening zo organiseren dat ze meer behoeftegestuurd is, en vroegtijdiger en intersectoraal gebeurt. Deze evolutie is op gang gekomen als reactie op de huidige hulpverlening die naar verluidt te aanbodgestuurd is, te weinig is uitgebouwd op de eerste lijn, en te veel georganiseerd wordt per sector, waarbij onvoldoende wordt samengewerkt tussen de sectoren.

Ik wil kort ingaan op de omschrijving 'behoeftegestuurd, vroegtijdig, en intersectoraal' die we in de beleidsnota's terugvinden. Behoeftegestuurde hulpverlening geeft een antwoord op een vraag naar aanleiding van een behoefte van een minder-

Merckx-Van Goey

jarige, of van de minderjarige en zijn omgeving. Vroegtijdiger betekent dat het belangrijk wordt geacht dat risico's en problemen vroegtijdig gesignaleerd worden, opdat er zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden, en ernstige problemen kunnen worden vermeden. Intersectoraal betekent dat voorzieningen van diverse sectoren zich ertoe engageren hun aanbod complementair te ontwikkelen, diverse hulpfuncties te organiseren in eenzelfde regio, en die te situeren in een netwerk.

Een toetsing van deze drie begrippen aan het, niet erkende of gesubsidieerde project van de VZW Amber, leert dat ze wel aan de basis van het project liggen. Het project heeft in zijn twee jaar durende experimentele periode bewezen te beantwoorden aan een reële behoefte aan vroegtijdige intensieve begeleiding van kansarme gezinnen. Het vangt aan in een zeer vroeg stadium van de probleemwording in kansarme gezinnen waar zich een probleem voordoet met betrekking tot een geboorte of de opvoeding van een pasgeborene. De bedoeling is ondersteuning te bieden aan het gezin bij de opvoeding en ontwikkeling van het jonge kind en in het algemeen maatschappelijk functioneren van het gezin. Eventuele plaatsing van het kind kan zo worden vermeden.

Intensieve vroegtijdige ambulante begeleiding van kansarme gezinnen met jonge kinderen is een hulpfunctie die momenteel in de regio niet wordt aangeboden. Dit bevindt zich bovendien op het snijpunt van verschillende sectoren, namelijk algemeen welzijnswerk, bijzondere jeugdbijstand, en Kind en Gezin. Met dit project beoogt de VZW Amber niet enkel de verwezenlijking van een hulpverleningsfunctie die momenteel ontbreekt, maar zij probeert ook uitdrukkelijk te streven naar zinvolle samenwerkingsverbanden omtrent opvoedingsondersteuning voor kansarme gezinnen met een baby. We kunnen dus concluderen dat het project op een zeer waardevolle en creatieve wijze invulling geeft aan de recente beleidsontwikkeling met betrekking tot de jeugdzorg.

Het beleid moet ons inziens positieve stimulansen geven aan dit soort van innovatieve initiatieven die in de sector zelf zijn tot stand gekomen. Zulke projecten stimuleren de sector om zichzelf in vraag te stellen en vernieuwend te evolveren op eigen initiatief. Ondersteuning of beloning van projecten waarin wordt geëxperimenteerd met nieuwe methodieken van jeugdhulpverlening, lijkt sterk aan te bevelen. Daarom willen we graag vernemen waarom een innovatief project dat inspeelt op de

behoefte aan vroegtijdige begeleiding in kansarme gezinnen met zeer jonge kinderen, niet gesubsidieerd kan worden.

Mevrouw de minister, ik zou graag uw opinie vernemen over het volgende. Ligt dit project volgens u in de lijn van recente beleidsontwikkelingen? Is de niet-financiering van het project dan niet in tegenspraak met het gevoerde beleid? Het voortbestaan van het project is in gevaar. We kunnen niet wachten op de totstandkoming van de integrale jeugdhulpverlening. Zijn er nog middelen beschikbaar in de begroting van 2000? En in de begroting van 2001? Pleegt u overleg met andere sectoren omtrent projectfinanciering of structurele inbedding van een project, en welke sectoren betreft het dan?

Acht u het belangrijk dat er positieve stimulansen worden gegeven aan innovatieve initiatieven die in de sector zelf tot stand komen? Zo ja, op welke wijze doet u dat? Bent u zich ervan bewust dat zulke projecten de sector stimuleren om zichzelf in vraag te stellen en vernieuwend te evolveren op eigen initiatief? Vindt u dat een positieve ontwikkeling, of geeft u de voorkeur aan ontwikkelingen die door het beleid worden geïnduceerd?

De VZW Amber is één voorbeeld. Als ik nog andere voorbeelden wil vinden, moet ik gewoon in mijn eigen stad eens nakijken welke projecten in de sfeer van de preventie, de hulpverlening en de opvoedingsondersteuning voor SIF-financiering zijn voorgelegd. Hoewel ik een vraag heb gesteld over de VZW Amber, zou ik graag een meer algemeen antwoord krijgen. Hoe wil de minister deze situatie aanpakken?

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Het belang van de problematiek wordt aangetoond door het feit dat twee leden van deze commissie over dezelfde organisatie een vraag stellen. De situatie van de VZW Amber is reeds voldoende geschetst. De VZW doet aan vroegtijdige, preventieve begeleiding van jonge tienermoeders met een pasgeboren kind. Het is mijns inziens een spijtige zaak dat deze VZW haar werking heeft moeten stopzetten bij gebrek aan financiële middelen.

In de beleidsnota staat te lezen dat ouders door middel van een offensieve preventie de gelegenheid moeten krijgen om hun kinderen te blijven opvoeden. Als lid van de subcommissie voor Financiën heb ik ook de boeken van het Rekenhof erop

De Martelaer

nageslagen. In een van de verslagen stelt het Rekenhof dat de preventieve kindercare van Kind en Gezin de doelgroep kansarme gezinnen onvoldoende bereikt.

De VZW Amber is een experimenteel project dat zijn bestaansrecht terzake heeft bewezen maar dat toch geen financiële steun krijgt. De VZW heeft een projectaanvraag ingediend bij Kind en Gezin. Die projectaanvraag ligt daar al een hele tijd. Kind en Gezin wil nu de behandeling van projectaanvragen reorganiseren.

De vroegtijdige ouderbegeleiding in kansarme gezinnen kan de plaatsing van kinderen voorkomen. Vindt de minister dat het project van de VZW Amber binnen de huidige integrale jeugdzorg en haar projecten past ?

De opdracht van Kind en Gezin is het behartigen van de levenskansen, het welzijn en de gezondheidszorg van het kind. Kind en Gezin kan hier zelf voor zorgen, maar kan ook projecten erkennen. Vindt de minister dat het project van de VZW Amber past binnen de projectwerking voor bijzondere doelgroepen van Kind en Gezin ? Heeft de minister zicht op de door Kind en Gezin ontwikkelde methodiek om projecten in de toekomst sneller te erkennen ? Aan welke criteria zullen dergelijke projecten moeten voldoen ?

De voorzitter : Alvorens het woord aan de minister te geven, wil ik nog even opmerken dat mijn fractie de hier geuite bekommernissen deelt. De media hebben gewag gemaakt van de financiële problemen van de VZW Amber. Kind en Gezin heeft in een recent bericht evenwel verklaard een oplossing te hebben gevonden voor wat ze als het 'klein welzijnswerk' omschrijven. Kind en Gezin meent die projecten in de toekomst sneller te kunnen erkennen en subsidiëren.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik wil allereerst de voorgaande sprekers danken omdat ze het belang hebben geïllustreerd van het project van de VZW Amber. Ik kan dit belang persoonlijk enkel onderschrijven. De verschillende betrokken diensten van mijn administratie hebben zich in hun adviezen euforisch uitgelaten over de door de VZW Amber ontwikkelde methodiek. Deze methodiek heeft zijn deugdelijkheid overigens al in de praktijk bewezen.

Men mag een dergelijke werking niet op giften laten steunen. Er is nood aan een structurele ondersteuning van organisaties die kansarme gezinnen vanaf de geboorte van het kind opvoedingsondersteuning bieden. Dit project past binnen onze preventieve opdracht.

De VZW Amber heeft van meet af aan een subsidieaanvraag ingediend bij het algemeen welzijnswerk, bij de bijzondere jeugdzorg en bij Kind en Gezin. Deze drievoudige aanvraag is eigen aan de structuur van de welzijnsadministratie. De drie betrokken administraties hebben echter nergens een categorie gevonden waarbinnen ze de VZW Amber en aanverwante projecten konden plaatsen.

Dit is een zoveelste bewijs dat opvang en andere begeleidingsvormen binnen het welzijnslandschap nog steeds in hokjes worden georganiseerd. Binnen deze sterke sectorale afscherming staan nieuwe projecten vaak voor gesloten deuren. Men probeert nieuwkomers stelselmatig door te verwijzen. Zowel op het vlak van de regelgeving als op het vlak van de subsidiëring heeft een nieuw project heel wat drempels te overwinnen alvorens het een plaats kan verwerven in een van de sectorale hokjes. Deze vaststelling sterkt me enkel in mijn beleidsdoelstelling om de jeugdzorg in het algemeen en de jeugdhulpverlening in het bijzonder op een integrale manier verder uit te bouwen.

Mijns inziens is het Strategisch Plan Integrale Jeugdhulpverlening een stap in de goede richting. Dit plan zal hopelijk uitmonden in het definiëren van een aantal modules die, over de grenzen van de hokjes en de sectoren heen, samen een globaal en op elkaar afgestemd aanbod in een bepaalde regio zullen vormen.

Het wedervaren van het project van de VZW Amber is illustratief voor de nood aan en het belang van het welslagen van het Strategisch Plan Integrale Jeugdzorg. Ik wil dan ook verder gaan op de ingeslagen weg. Dit betekent niet dat de VZW Amber moet wachten tot dit strategisch plan rond is of moet hopen dat haar werking binnen de pilotoregio's valt die vanaf januari 2001 worden afgebakend. De relevantie van dit specifieke project is gedurende de voorbije twee jaar duidelijk bewezen. De ontwikkelde methodiek heeft een sterk preventief karakter. We moeten de meerwaarde van deze methodiek continueren.

Er is hier daarnet verwezen naar de projectgroep van Kind en Gezin voor het zogenaamde 'klein welzijnswerk'. In die projectgroep, die ondertussen een positief advies heeft uitgebracht over het ini-

Vogels

tatief van de VZW Amber, participeren sinds enige tijd ambtenaren uit de verschillende instellingen van Kind en Gezin. Hierbij zijn mensen betrokken die zich ontfermen over de rechten van het kind, over de vertrouwenscentra en over de preventieve gezinszorg.

Ik wil ook even reageren op de verwijzingen naar het Rekenhof. Bepaalde uitlatingen van het Rekenhof zijn een eigen leven gaan leiden. Deze opmerkingen zijn tijdens de begrotingsbespreking evenwel weerlegd. Het Rekenhof heeft zich vergist. Als er één instelling kansarme gezinnen bereikt, is het net Kind en Gezin. Dit betekent uiteraard niet dat Kind en Gezin geen nieuwe methodieken meer kan aanleren en ondersteunen. Deze ondersteuning kan zelfs op een intensievere manier gebeuren dan binnen de eigen preventieve zorgcentra en binnen de eigen sectorale opdeling mogelijk is.

De centra voor kind- en gezinszorg organiseren nu al ambulante opvoedingsondersteuning voor gezinnen met heel jonge kinderen. Wanneer de kinderen van moeders of ouders die hun kind even niet aankunnen na een verblijf in een centrum voor kind- en gezinszorg weer naar huis gaan, is nu al in een vrij intensieve begeleiding van de ouders voorzien. De verfijnde methodiek van de VZW Amber, die vanaf de geboorte tot een intensieve begeleiding overgaat, past hier goed in.

Tot slot zal ik even proberen om de concrete stand van zaken binnen Kind en Gezin te schetsen. Op basis van het positieve advies bereidt men momenteel een nota voor die wellicht op de vergadering van de raad van bestuur van 13 december 2000 ter sprake zal komen. De VZW Amber is op de hoogte gebracht van deze ontwikkelingen en wordt voor de concretisering van de projectaanvraag rechtstreeks bij de dossierontwikkeling betrokken. Ik verwacht dat de raad van bestuur van Kind en Gezin op 13 december 2000 in positieve zin een beslissing zal nemen. Het project past immers binnen het door de raad van bestuur van Kind en Gezin goedgekeurde concept van de opvoedingsondersteuning.

Het wedervaren van het dossier van de VZW Amber illustreert de moeilijkheden van projecten die een geïntegreerd aanbod opbouwen om binnen het huidige welzijnslandschap een plaats voor structurele ondersteuning te vinden.

Mevrouw Merckx heeft daarnet verwezen naar een aantal projecten die nu met SIF-middelen worden ondersteund. Ik ga zeker niet beloven dat alle projecten die door het SIF worden gefinancierd, in aanmerking komen. Dit moet op een kritische en constructieve wijze gebeuren, op basis van de visie uit onze beleidsnota, zeker als het gaat over het preventief werken met kinderen en gezinnen.

Het is niet gemakkelijk voor de administratie om met dergelijke initiatieven om te gaan. Het zou ook niet gezond zijn terug te keren naar een situatie waarbij elk project afzonderlijk wordt gesubsidieerd. In het verleden is terecht sterk gereageerd tegen deze sinterklaaspolitiek. Een toetsing van de relevantie van een project of een experiment is dan ook op haar plaats. Essentieel bij die toetsing is de band die het project heeft met de beleidsdynamiek in een bepaalde sector.

Budgettair is er slechts een beperkte ruimte om projecten en experimenten op te zetten. De bestaande ruimte kan evenwel kansen bieden aan initiatieven die van onderuit groeien, die ingebed zijn in een regionale netwerkstructuur, die passen binnen de opportuniteiten en mogelijkheden van de integrale jeugdhulpverlening en waarvan we nu al weten dat ze op termijn een structurele plaats kunnen krijgen binnen de regelgeving van die domeinen die tot de bevoegdheid van het Vlaams welzijns- en gezondheidsbeleid behoren.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Wat de VZW Amber betreft, is er een oplossing in zicht. Ik neem echter aan dat dit slechts voor een beperkte termijn is. Hoe ziet de toekomst er op lange termijn uit ?

Zal er voldoende ruimte zijn om van het ene vak naar het andere over te gaan ? Er zijn drie vakken : Kind en Gezin, algemeen welzijnswerk en bijzondere jeugdzorg. Zal de VZW Amber zich voortaan dan meer moeten richten op de beleidslijnen van Kind en Gezin ? Is ze vragende partij voor die structurele inbedding ? Op korte termijn is de werking en het voortbestaan van het project gegarandeerd maar op lange termijn zijn er nog een aantal vraagtekens.

Mevrouw de minister, u zegt dat er in de begroting ruimte is voor projecten. Welk bedrag wordt daarvoor uitgetrokken ? Voor opvoedingsondersteuning is voorzien in 40 miljoen frank maar waarin heeft men precies voorzien binnen de reguliere begroting van Welzijn en Gezin ?

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de minister, ik ben blij met uw antwoord. Het is echter niet duidelijk wat precies is veranderd aan de manier waarop Kind en Gezin de projectaanvragen behandelt. Wordt de administratie daar in verschillende geledingen bij betrokken ? De VZW Amber heeft de projectaanvraag al meer dan een jaar geleden ingediend.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De VZW Amber heeft die projectaanvraag meer dan een jaar geleden ingediend bij het algemeen welzijnswerk, bij de bijzondere jeugdzorg en bij Kind en Gezin. Die hebben de hete aardappel naar elkaar doorgeschoven. Daarop heeft het kabinet met Kind en Gezin een gesprek gehad over hoe men moet omgaan met projectaanvragen. Vanuit de filosofie van “ontschotting” heeft Kind en Gezin een werkgroep samengesteld die bestaat uit vertegenwoordigers van de afdeling Preventieve Zorg voor het Jonge Kind, van de afdeling Centra voor Kinder- en Gezinszorg en van de afdeling Rechten van het Kind. De vraag die zij zichzelf stellen, is niet langer of de projectaanvraag past binnen het concept van de afzonderlijke afdelingen maar wel of deze past binnen het algemene concept van opvoedingsondersteuning dat Kind en Gezin nastreeft. Dit is de filosofie op korte termijn.

Op langere termijn – dit is een antwoord op de vraag van mevrouw Merckx – zal de integrale jeugdzorg leiden tot een aantal modules van hulpverlening. Een van de mogelijke modules is opvang van ouders met kinderen met minder kansen. Die module bevat een bijdrage van de bijzondere jeugdzorg, voor het geval het gaat om jongeren die uit de bijzondere jeugdzorg komen en begeleide tienerzwangerschappen. Waar er nu een bijdrage is van Kind en Gezin, moet er ook een bijdrage komen van gezinszorg. Op die manier krijgen we één gezamenlijke module, die we niet alleen in Leuven maar in heel Vlaanderen verder moeten uitbouwen.

De raad van bestuur heeft nog niet vastgelegd hoeveel er precies ter beschikking staat voor die projecten. Dit jaar kan de VZW haar werking in elk geval voortzetten. Hoe dit in de toekomst wordt gestructureerd, hangt onder meer af van de evolutie binnen de integrale jeugdzorg. We zullen het er zeker nog over hebben.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de legionellabesmetting in een psychiatrisch ziekenhuis in Mortsel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de legionellabesmetting in een psychiatrisch ziekenhuis in Mortsel.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, tijdens een controle van het warmwatercircuit in het psychiatrisch ziekenhuis Sint-Amadeus in Mortsel zijn enkele weken geleden sporen ontdekt van de legionellabacterie. Uit onderzoek is gebleken dat de besmetting waarschijnlijk is ontstaan nadat het warm water op een aantal plaatsen in de leidingen te lang heeft stilgestaan. De risico's van deze infectie zijn gekend en zijn bijzonder ernstig.

Reeds op donderdag 9 of uiterlijk vrijdag 10 november was de directie op de hoogte van de besmetting. Pas op maandag 13 november werd de besmetting officieel bekendgemaakt. De directie heeft een ernstig risico gelopen. Er werd geen rekening gehouden met patiënten of personeel, dat tijdens het weekend dienst had. Deze instelling had haar accommodatie ter beschikking gesteld aan derden. Ook deze mensen liepen een risico. Het ziekenhuis heeft niet onmiddellijk ingegrepen door de douches te sluiten. Ze wachtten enkele dagen, wat op grote nalatigheid wijst.

Er is eerst gezegd dat noch de patiënten noch het personeel werden besmet. Vandaag blijkt dat een van de personeelsleden wel ziek is geworden. De eerste symptomen wezen in de richting van een griep, maar bloedanalyse bevestigde een legionellabesmetting. De instelling heeft dan eindelijk informatie verstrekt, maar liet wel na het personeel onmiddellijk in te lichten. Het betrokken personeelslid heeft het ziekenhuis van haar besmetting op de hoogte gebracht. Pas enkele dagen later heeft de directie het personeel via een brief geïnformeerd over griepachtige klachten van het personeelslid zonder de mogelijkheid van een legionellabesmet-

Dillen

ting te vermelden. Dit is opnieuw een bewijs van onverantwoord handelen.

De hoofdgeneesheer heeft in de pers verklaard dat alle betrokken personeelsleden telefonisch op de hoogte werden gebracht. Bij navraag bleek dat dit bericht niet klopt : de directie nam geen telefonisch contact op, noch lichtte ze via de post haar personeel in. Er werd uitsluitend op de arbeidsplaats een brief overhandigd.

Ik betreur dat de instelling, gelet op de ernst van de besmetting, probeert de besmetting te minimaliseren. De verklaring van de hoofdarts van de instelling luidt dat 5 op 8 ziekenhuizen legionella in hun warm water hebben en dat zij bijgevolg geen uitzondering zijn. Het vrouwelijke personeelslid in kwestie is inderdaad besmet, maar dit zegt niets over het oorzakelijk verband met het ziekenhuis, aldus het citaat.

Ik begrijp zulke verklaringen niet. Men wil de verantwoordelijkheid voor de besmetting in de schoenen van het personeelslid schuiven, terwijl het oorzakelijk verband hier toch duidelijk aanwezig is. Ik heb vragen bij het feit dat 5 ziekenhuizen op 8 legionella in het warme water hebben. Gelet op de ernst van een mogelijke besmetting mag niet lichtzinnig worden omgesprongen met deze verklaring. Dit moet grondig worden onderzocht.

Gezien de lange incubatieperiode vraag ik me ook af of er niet nog slachtoffers kunnen volgen. Er moet een gericht bacteriologisch bloedonderzoek worden uitgevoerd bij alle mogelijke infectiedragers. Het personeel zelf vraagt dit. Dit moet evenzeer gebeuren bij de patiënten en de personen die het weekend van 11 en 12 november van de accommodatie hebben gebruikgemaakt.

Kloppen de berichten dat de directie uiterlijk op vrijdag 10 november op de hoogte was van de besmetting ? Waarom werd niet vroeger opgetreden ? Hoe werden de betrokkenen op de hoogte gebracht ? Welke begeleiding hebben ze gekregen op medisch vlak ? Welke voorzorgsmaatregelen werden er genomen om een uitbreiding van de besmetting te voorkomen ? Waarom is de directie van de instelling niet met een open politiek naar buiten gekomen en heeft ze geprobeerd om alle verantwoordelijkheid van zich af te schuiven ?

Kloppen de berichten dat 5 op 8 ziekenhuizen met de legionellabacterie zijn besmet ?

De heer Koen Helsen : Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Dillen, omdat de hele problematiek nog actueel is. Een jaar geleden doken problemen op in Kapellen. De besmetting met de veteranenziekte had ernstige gevolgen. Sindsdien kwam besmetting geregeld voor in zwembaden en in ziekenhuizen. Er werd, vanuit het zogenaamde verzorgingsprincipe, een tijdelijke maatregel genomen die in de maand maart tot een besluit is omgevormd. Een voorontwerp werd principieel door de regering goedgekeurd. Wat is de inhoud van dit decreet ? Is de instelling nalatig geweest wat het naleven van dit decreet betreft ? Of bevat het decreet te weinig maatregelen waardoor toch nog probleemsituaties in instellingen ontstaan ?

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Afgaande op de persberichten, leek de directie geen schoolvoorbeeld van goede communicatie te zijn. Het is belangrijk dat hieromtrent een aantal lijnen worden uitgezet zodat mensen goed worden ingelicht over wat er aan de hand is. Een stagiaire ter plaatse zei me dat de bewuste instelling er een krampachtige houding op nahoudt bij het verspreiden van de informatie. Ik vermoed dat mensen die daar werken schrik hebben en veel van de directie verwachten. Hoe verliep de situatie precies ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik was toevallig op 14 november op werkbezoek in deze instelling en heb uitvoerig met de directie over het probleem gesproken. Ik wens een aantal vooroordelen te ontcrachten. De sensibilisering rond legionella is na de ramp in Kapellen sterk toegenomen. Sindsdien zijn een aantal voorlopige maatregelen die nadien definitief zijn geworden, genomen. Het decreet op de prophylaxen en het uitvoeringsbesluit dat zegt dat legionellabesmetting onmiddellijk moet worden doorgegeven, zijn strenger geworden. Er zijn omzendbrieven en informatiebrochures naar de potentiële risico-instellingen, zoals zwembaden, ziekenhuizen of bejaardeninstellingen, verstuurd.

In de omzendbrief wordt aangeraden om een beëdigd controleur geregeld de warmwaterleidingen te laten onderzoeken. De hoofdgeneesheer van Mortsel heeft gelijk als hij zegt dat bij vijf op acht controles legionella wordt gevonden. Dat betekent echter niet dat de concentraties zorgwekkend zijn. Er zijn altijd legionellabacteriën in elk warmwatersysteem aanwezig. Die bacteriën worden actief als men onvoldoende spoelt met heet water of met chloor.

Vogels

De instellingen nemen de omzendbrief ernstig, en ook in Mortsel is dat zo. Bij een controle in Mortsel is vastgesteld dat de legionellaconcentratie is overschreden. Mortsel is een bijzonder geval, want uit de warmwaterleidingen komt alleen lauw water. In het verleden hebben ze ernstige problemen gehad met psychiatrische patiënten, die brandwonden opliepen met heet water. Daarom hebben ze het onmogelijk gemaakt dat er nog heet water uit de kranen loopt. Deze instelling gebruikt dus geen heet water om legionella te bestrijden. Ze kiest ervoor om de douches gedurende drie weken niet te gebruiken, en met chloor na te spoelen.

De instelling heeft niet nagelaten om de nodige maatregelen te nemen. Op 13 november zijn er daarover berichten in de krant verschenen. De directie is echter al op 9 november 's avonds op de hoogte gebracht van de resultaten van de laboratoriumonderzoeken van de gespecialiseerde firma die de metingen heeft gedaan. Op 10 november heeft de directie verschillende initiatieven genomen. Ze heeft overlegd met de veiligheidsdienst en het personeel verwittigd. Ook die dag heeft de directie de brief die ze aan alle afdelingshoofden heeft bezorgd, ook naar de administratie gefaxt. In die brief wordt de afdelingshoofden gevraagd om het personeel in te lichten. De brief lag ook ter beschikking van de bezoekers van de patiënten.

De arbeidsgeneesheer en de sanitaire expert zijn verwittigd. Er is beroep gedaan op een ontsmettingsbedrijf. Op 10 november heeft dat bedrijf aangeraden om de douches gedurende drie weken niet te gebruiken en om chloor door de buizen te jagen. De dienstdoende geneesheren zijn verwittigd; de desinfectiemaatregelen zijn afgekondigd; en de administratie Volksgezondheid is, zoals het decreet voorschrijft, diezelfde 10 november op de hoogte gebracht. In het weekend is de brief aan het personeel ook bezorgd aan journalisten, waarop het bericht op 13 november in de kranten stond. Voor mij is echter niet het ogenblik waarop het in de pers staat van belang, maar wel wanneer de diensten Volksgezondheid zijn verwittigd.

Op dit ogenblik volgt de Inspectie van Volksgezondheid de zaken op de voet. Op 24 november is het water opnieuw gecontroleerd. Toen is vastgesteld dat de norm wordt gerespecteerd en dat men de douches opnieuw mag gebruiken. Gezien de kwetsbaarheid van het specifieke warmwatersysteem van de instelling, heeft men met de Inspectie van Volksgezondheid afgesproken om een permanent registratiesysteem in gebruik te nemen, en re-

gelmatig monsters te nemen. Men zal onderzoeken of men de temperatuur van het water in de leidingen kan opdrijven, en men zal regelmatig chloor in de leidingen spuiten.

U zegt dat een van de personeelsleden met legionella is besmet. Ik weet daar niets van, en spreek me daar dus ook niet over uit. Er is bij de frequente gebruikers van de douches – de patiënten – nog geen enkele besmetting vastgesteld.

De directie van Amadeus in Mortsel valt dus niets te verwijten. Legionella ligt gevoelig, en ik begrijp de ongerustheid van het personeel en de stagiairs. Op basis van mijn gesprekken met de hoofdgeneesheer en de directie tijdens mijn bezoek aan de instelling heb ik de indruk dat men zijn werk heeft gedaan. Men heeft de maatregelen genomen die zich opdringen, conform de inhoud van de omzendbrief.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik dank de minister voor haar antwoord. Het is mogelijk dat de directie goed heeft gereageerd, maar in elk geval zijn enkele diensthoofden in gebreke gebleven. Personeelsleden hebben me formeel gezegd dat ze pas op maandag 13 november zijn ingelicht. U hebt gelijk als u zegt dat het moment waarop dit in de pers komt, een andere zaak is. En niet alles wat mis loopt, moet in de pers komen. Het personeel is echter een betrokken partij. Het is de taak van de directie erop toe te zien dat de diensthoofden de richtlijnen uitvoeren.

De hoofdgeneesheer van de instelling zelf heeft deze week aan een journalist van De Standaard meegedeeld dat een personeelslid is besmet. Die arts is toch een geloofwaardige bron. Ik betreur wel dat de arts de bal terugkaatst naar het personeelslid in kwestie, door te stellen dat de vrouw zelf het oorzakelijk verband moet aantonen.

Enige tijd geleden heeft de minister op een van mijn vragen geantwoord dat er 'nood is aan een decreet dat een degelijke rechtsgrond biedt om op een meer globale wijze de preventie van infectieziekten te regelen, en dat voor een echte voorkoming van de legionellabesmetting een decretale basis noodzakelijk is.' U wilt een kaderdecreet uitwerken, op basis waarvan u dan uitvoeringsbesluiten voor de preventie van infectieziekten kunt nemen. De heer Helsen had het over dat decreet. Is de uitwerking ervan nog altijd een voornemen, of staat u daarmee al verder ?

Minister Mieke Vogels : De Vlaamse regering heeft dat ontwerp van decreet goedgekeurd ; het ligt nu voor advies bij de Raad van State. Als dat ontwerp is teruggestuurd, zullen we het hier bespreken. De Raad van State heeft over de voorlopige besluiten met betrekking tot initiatieven inzake beurzen, naar aanleiding van de legionellabesmetting in Kapellen, gesteld dat daartoe een decretale grondslag nodig is. Ik hoop dan ook dat we het ontwerp hier zo snel mogelijk kunnen bespreken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een kwaliteitsregeling voor huwelijksbureaus

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een kwaliteitsregeling voor huwelijksbureaus.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik wil dit probleem opnieuw aankaarten omdat ik er vanuit verschillende hoeken over wordt aangesproken. Ik weet dat de minister kwaliteit beoogt. Kwaliteit is ook in deze sector van wezenlijk belang. Er is een regelgeving, waarover u hebt gezegd dat u die wilt afschaffen. U hebt gezegd dat de regering een opheffingsdecreet heeft goedgekeurd, maar daarover hebben we in de commissie nog niets gezien. We hebben voor u één grote vraag : hoe wilt u de kwaliteit van de sector garanderen ?

Sinds mijn laatste vraag over dit onderwerp, kwamen mij nog nieuwe dingen ter ore. Er werd een speciale organisatie voor huwelijksbemiddeling opgericht, de VZW 't Klikt, die zich specifiek richt tot gehandicapte personen. De initiatiefnemers zeggen dat te willen doen, omdat ze in de sector heel veel misbruiken vaststellen. Ze hebben zelf een aantal huwelijksbureaus opgebeld om na te gaan welke informatie er wordt verstrekt. Ik heb het zelf ook gedaan : we moeten immers leren uit de praktijk. Toen bleek dat er haast geen informatie wordt gegeven, tenzij men werkelijk betaalt.

Ik vernam ook dat mensen die er niet in gelukt zijn om werk te vinden, besloten hebben om met een

huwelijksbureau te beginnen, louter op basis van hun levenservaring. Er kwam ook reactie op Fevera, de beroepsvereniging waarmee u onderhandelt. Die organisatie maakt reclame als 'vereniging van erkende huwelijksbureaus'. De federale overheid heeft nochtans expliciet verboden om melding te maken van registratie, om mensen niet te misleiden. Geregistreerd of erkend zijn, klinkt immers altijd beter.

Wij beschikken niet meer over een regelgeving terzake. Ik hoor dan ook van bureaus die zich in een annonceblad aanprijzen als huwelijksbureau, terwijl hun telefoonnummer drie regels verder terug te vinden is bij een financieel bureau. Waar zitten dan de specialisatie en de kwaliteit ? Hoe garanderen we die ?

Doordat u hebt afgezien van een regelgeving, is deze sector vogelvrij verklaard. Ik hoef u echter niet te vertellen dat mensen die van deze diensten gebruikmaken, heel kwetsbaar zijn. Zij komen er niet graag voor uit dat ze een beroep doen op een huwelijksbureau omdat ze niet gemakkelijk contacten kunnen leggen of omdat ze alleen zijn. Het behoort tot hun probleem dat ze er niet over durven spreken. Dat maakt hen extra kwetsbaar.

In een vorig gesprek hierover hebben we uitdrukkelijk te kennen gegeven dat we niet geloven in de zelfregulering waar u op aanstuurt. We leggen ook regels en normen op voor andere zaken. Ook daar gaat het om kwaliteit. We vragen toch ook geen zelfregulering van de beenhouwers ? Dan gaat het evenwel om iets fysisch. Dit betekent echter niet dat we minder aandacht moeten besteden aan mentale aangelegenheden, die te maken hebben met de omgang met mensen, of met een gekwetst zijn zonder dat het fysisch zichtbaar is. Ook dat moeten we zorgvuldig regelen.

Mevrouw de minister, we dringen erop aan dat u eindelijk iets zou doen, en dat u ervoor zou zorgen dat de kwaliteit in deze sector geregeld wordt op een degelijke manier, zodat er een einde komt aan het vogelvrije statuut waarmee bureaus op de markt komen, en mensen kwetsen en misbruiken door hun onzorgvuldige omgang met gegevens en verwachtingen.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik tred mevrouw Becq in grote mate bij. Heel wat mensen doen een beroep op een huwelijks- of relatiebe-

Van Den Heuvel

middelingsbureau. Het is niet aan ons om te bepalen of dat mag of niet, maar vermits het fenomeen bestaat, is het onze taak om te garanderen dat de bureaus en organisaties die zich daarmee bezighouden, hun werk op een kwaliteitsvolle manier doen.

U hebt gezegd dat u niet de kwaliteit van relaties kunt garanderen, maar dat wordt ook niet van u verwacht. U hebt in uw voorbeelden verwezen naar de periode waarin u bevoegd was voor het sluiten van huwelijken in Antwerpen. U bleek toen over een zekere graad van helderziendheid te beschikken. (*Gelach*)

Er wordt echter in deze niet verwacht dat u zich garant zou stellen voor de kwaliteit van de contacten zelf. U hebt echter wel de opdracht om garanties in te bouwen voor de kwaliteit van de organisaties die menen op dit vlak een activiteit te moeten ontplooiën. De beroepsvereniging Fevera is naar eigen zeggen een 'federatie van erkende relatieagentschappen'. Hebt u er dan toch erkend? Wie anders heeft ze erkend?

Minister Mieke Vogels : De federale overheid.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Neen, want er zijn geen erkenningen, alleen registraties. In een groot aantal voorbeelden zien we dat deze beroepsfederatie door de bureaus wordt misbruikt om enigszins aan te geven dat ze door een overheid worden gecontroleerd, ook al is dat helemaal niet het geval. Ik vind dit een probleem. Ondanks het feit dat er eigenlijk geen erkende bureaus zijn, wordt de hoofding van Fevera, de federatie van erkende relatiebureaus, in reclame gebruikt. Dit is niet in orde. De klanten hebben recht op bescherming.

De beslissing om deze problematiek niet decretaal te regelen, lijkt voor een aantal mensen op een vrijgeleide. Ik heb persoonlijk weet van een veelzeggend voorbeeld van een organisatie die men op diverse bladzijden van dezelfde krant terugvindt als een algemeen advieskantoor en als een relatiebemiddelingskantoor. Deze zaak is misschien succesvol, maar biedt daarom nog geen kwaliteit.

We moeten dringend verdere stappen zetten. Ik pleit niet voor een decretale regeling, maar wel voor kwaliteitsnormen voor de betrokken organisaties.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Er zijn argumenten voor en tegen elke opvatting. De minister heeft ooit verklaard dat de markt van de relatiebureaus zichzelf wel zou regelen. Ik weet niet of die uitzuivering zo vanzelfsprekend is.

Elk verkooppunt en bureau in ons land moet voldoen aan een aantal regelgevingen, voorschriften en voorwaarden om kwaliteit te kunnen leveren. We hebben ons steeds voorgenomen om een overreglementering in dit verband te vermijden. Het gaat tenslotte om volwassen mensen. Men kan bijgevolg stellen dat deze mensen zelf moeten weten wat ze doen. Hoewel dit gedeeltelijk klopt, is dit geen vanzelfsprekendheid. Misschien gaan bepaalde mensen te zeer uit van de kwaliteit van het aanbod.

Ik wil toch enkele bedenkingen formuleren bij deze zogenaamd erkende bureaus. Wat houdt die erkenning precies in? Hoe moeten we ons de werking voorstellen van een erkend bureau? Er is nood aan duidelijkheid.

De overheid kan uitdrukkelijk volhouden dat ze zich niet met deze bureaus wenst te bemoeien. In dit geval moeten de kandidaten dit ook duidelijk weten. De overheid kan tot een vorm van erkenning overgaan. In dat geval moet de overheid de minimale kwaliteitszorg garanderen door middel van een aantal bindende voorwaarden. In elk geval moet er duidelijkheid komen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik weet niet of ik veel nieuws te melden heb. De huwelijks- en relatiebureaus zijn momenteel alleszins niet vogelvrij. Hun registratie is door een federaal besluit geregeld. Deze registratie biedt de consument een aantal garanties inzake de contractuele vrijheid, de maximum duur van het contract, de opzegmogelijkheden, de opzegvergoedingen en de verplichte gespreide betalingen. De menselijke waardigheid wordt beschermd door een aantal strafbepalingen die prostitutie en het misbruik van kinderen moeten voorkomen. Ten slotte zijn er op het economische vlak een aantal boekhoudkundige verplichtingen.

De sector is niet vogelvrij en moet voldoen aan voorwaarden die in het kader van de federale registratie zijn vastgelegd. Het afdwingen van die voorwaarden ligt evenwel bij de gebruiker. Er is geen federale controle. De mensen die een beroep doen op een huwelijks- of relatiebureau weten dat de wet hen gedeeltelijk beschermt en dat ze op de wet

Vogels

kunnen terugvallen bij misbruiken. De gebruiker kan zijn gelijk voor de rechtbank afdwingen. Deze voorwaarden en garanties sluiten evenwel niet alle misbruik uit.

Men kan zich bij deze situatie vragen stellen. Moet de overheid verdere stappen zetten? Kan de overheid deze stappen daadwerkelijk zetten? Hoe zou de overheid dit kunnen aanpakken? Ik heb het desbetreffende voorstel van decreet opgeheven. We moeten het opheffingsdecreet hier overigens nog bespreken. Dit zou vrij spoedig moeten gebeuren, want we bevinden ons momenteel in een juridisch vacuüm. Het opgeheven voorstel van decreet gaf de verkeerde indruk dat de Vlaamse overheid in staat zou zijn om de kwaliteit van de huwelijks- of relatiebemiddeling te bewaken.

Wat de vergelijking met een 'beenhouwer' betreft, daar is het in elk geval mogelijk een inspectie te houden en testen uit te voeren op de kwaliteit van het vlees. Dit is niet mogelijk bij huwelijks- en relatiebureaus. Men kan wel, in het verlengde van het decreet, een aantal uitvoeringsbesluiten opmaken om de sector gedeeltelijk te professionaliseren. Zo kan men eisen dat er minstens iemand aanwezig is met het diploma van maatschappelijk assistent. Er kunnen ook voorwaarden worden gesteld over de wijze waarop men mensen ontvangt. Ik geloof echter niet dat de Vlaamse overheid in staat is om voor de huwelijks- en relatiebureaus een garantie te geven waaruit blijkt dat ze kwaliteit leveren, en op die manier malafide praktijken kan uitsluiten. Het behoort niet tot de bevoegdheden van Welzijn om dit te reglementeren en te bewaken. Dit is een fundamenteel debat waarbij we op een verschillende golfengete zitten. De vraag is immers wat de kerntaak is van de overheid. Ik heb al contact gehad met de federatie en met een aantal mensen op het terrein. Ik hoop nog steeds op een soort van

zelfregulering zoals die ook bestaat voor de toeristische sector. Daar neemt een beroepscommissie het label af van diegenen die malafide praktijken uitvoeren.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Uw antwoord voldoet helemaal niet. We verschillen hier inderdaad van mening. Men vraagt u niet een resultaatsverbintenis aan te gaan in naam van de huwelijksbureaus, maar wel dat u een aantal kwaliteitsgaranties biedt opdat dit op een behoorlijke manier gebeurt, met respect voor de persoonlijkheid, de privacy en de gevoeligheden van de betrokkenen. De overheid heeft hier een essentiële rol. Het kwetst me een beetje dat u daar op die manier over praat. Ik vind het immers fundamenteel dat een overheid een aantal voorwaarden creëert en voldoende garanties biedt opdat de samenleving geen misbruik zou maken van kwetsbare mensen. We doen dit ook binnen de bijzondere jeugdzorg. Ook daar hebben we geen resultaatsverbintenis. U kunt inderdaad niet voorspellen of een koppel al dan niet geschikt is om met elkaar verder te leven. Niemand kan daarover oordelen.

We hebben terzake een resolutie ingediend. Daarin vragen we om een aantal kwaliteitsgaranties in te bouwen. Ik hoop dat we hierrond op een constructieve manier kunnen werken. Er moet in elk geval dringend een regeling worden getroffen.

Minister Mieke Vogels : Het lijkt me een mooie uitdaging om die minimale kwaliteitseisen te formuleren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.18 uur.*
